

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/332/2021
Identifikačné číslo spisu:	1614203064
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1614203064.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D.. P. A., narodeného Y. zastúpeného advokátkou JUDr. Alenou Arbetovou, Holíč, Námestie sv. Martina č. 3A, proti žalovanému 1/ X. H., narodeného Y. a žalovanej 2/ T. H., narodenej Y. L. G., obaja zastúpeným advokátom JUDr. Ľuboslavom Linderom, Sekule, Družstevná 706, o odstránenie neoprávnenej stavby, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5C/178/2014, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2021 sp. zn. 15Co/303/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2021 sp. zn. 15Co/303/2018 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. mája 2018 č. k. 5C/178/2014-252 uložil žalovaným, aby do 90 dní od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne na vlastné náklady odstránili stavbu - rozostavaný rodinný dom, nachádzajúci sa na pozemku vedenom v katastri nehnuteľností katastrálneho územia U. ako parc. registra C. na liste vlastníctva G. zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m², (ďalej len „parc. č. XXXX/X“) a žalovaným uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%. Rozhodnutie odôvodnil vecne tým, že žalovaní stavali na pozemku, ktorého spoluvlastníkom je aj žalobca bez toho, aby na to mali oprávnenie a právne ustanoveniami § 123, § 132 ods. 1 a § 135c ods. 1, ods. 2 a ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti, pozemku registra „C“ parc. č. XXXX/X, na ktorom žalovaní rozostavali rodinný dom, a to napriek tomu, že žalovanému 1/ bolo v konaní Okresného súdu Malacky vedenom pod sp. zn. 4C/355/1999 neodkladným opatrením zakázané akýmkoľvek spôsobom nakladať s touto nehnuteľnosťou a vykonávať akékoľvek stavby na predmetnej nehnuteľnosti, má právo na ochranu tohto vlastníctva podľa ustanovenia § 135c OZ. Zohľadnil, že žalovaní začali stavať stavbu na základe riadneho stavebného povolenia z 30. júna 1999, avšak už 14. septembra 1999 bolo predbežným opatrením súdu zakázané žalovanému 1/ realizovať na pozemku

akékoľvek stavby. Napriek tejto skutočnosti žalovaní v stavbe pokračovali a nerešpektovali ani rozhodnutie príslušného stavebného úradu (obec U.), aby stavbu zastavili. Žaloba, ktorou sa vlastníci pozemku domáhali určenia vlastníctva k spornému pozemku, bola na súd podaná 16. júla 1999, teda asi 2 týždne po tom, ako bolo žalovaným vydané stavebné povolenie. Žalovaní od začiatku vedeli, že vlastníctvo pozemku parc. č. XXXX/X je sporné, žalovaný 1/ spochybňoval rozhodnutia Okresného súdu v Malackách vo veci, v ktorej bolo rozhodnuté o vlastníctve tohto pozemku. Súd konštatoval, že obhliadkou v U. zistil, že na pozemku parc. č. XXXX/X už je hrubá stavba domu. Považoval za zbytočné zisťovať aktuálnu hodnotu zrealizovanej stavby nakoľko bolo nepochybné, že na dokončenie stavby bolo treba viac desiatok tisíc eur. O žalobe rozhodol podľa § 135c OZ po zistení, že žalovaní 1/ a 2/ nemajú k pozemku, na ktorom začali stavať, spoluvlastnícke právo a ani iné právo umožňujúce výstavbu. Žalobca, ktorý je oprávnený a je aktívne legitimovaný na podanie žaloby podľa § 135c OZ žiadal odstrániť stavbu na náklady toho, kto ju zriadil (§ 135c ods. 1 OZ). Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalovaní nerešpektovali súdne rozhodnutia, nerešpektovali výzvy a rozhodnutia stavebného úradu, vo výstavbe pokračovali, aj keď im bolo známe, že stavajú na cudzom pozemku a vedeli, že ich stavba je neoprávnená. Žalovaní konali protiprávne, pokračovanie v stavaní domu im bolo priamo zakázané a takéto konanie podľa súdu nemôže požívať súdnu ochranu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 28. apríla 2021 sp. zn. 15Co/303/2018 rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil a vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti žalovaných 1/ a 2/ v rozsahu 100% a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti žalovaných 1/ a 2/ v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd rozhodnutie odôvodnil tým, že rozsudok prvostupňového súdu je vecne správny, a že sa v celom rozsahu stotožnil aj s odôvodnením rozhodnutia vo veci samej, nakoľko sa v ňom súd vysporiadal so všetkými námietkami a relevantnými argumentmi žalovaných (§ 387 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 CSP). Vo veci dospel k názoru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie sporu, zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 191 CSP dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe následne vyvodil aj správny právny záver.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a aj na odvolacie námietky žalovanej v odôvodnení rozsudku doplnil, že poradie spôsobov vyrovnania právnych vzťahov medzi neoprávneným stavebníkom a vlastníkom pozemku určuje zákon a súd nie je návrhom spôsobu vyrovnania viazaný. Žalobca, ktorý je ako vlastník pozemku aktívne legitimovaný vo veci navrhol vyrovnanie vzťahu medzi ním a stavebníkmi odstránením neoprávnenej stavby a s prikázaním stavby do jeho vlastníctva nesúhlasil. Súd má v spore vedenom na usporiadanie vzťahov dotknutých osôb povinnosť takémuto návrhu vyhovieť, okrem prípadu, ak by odstránenie stavby nebolo účelné. Účelnosť odstránenia stavby sa posudzuje nielen z pohľadu účelnosti odstránenia stavby a jej možného využitia, ale predovšetkým z pohľadu záujmov vlastníka pozemku, najmä so zreteľom na účelnosť využitia pozemku vlastníkom, ktorý môže pozemok potrebovať na inú stavbu alebo na iný, dôležitejší účel, než je neoprávnená stavba. Vychádzal z výsledkov dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie, z ktorých vyplynulo, že žalovaní hrubo porušili práva vlastníka pozemku, keď nerešpektovali súdne rozhodnutie o nariadení predbežného opatrenia, ktorým súd zakázal žalovanému 1/ nevykonávať akékoľvek stavby na pozemku v spoluvlastníctve jeho a žalobcu a nerešpektovali viaceré výzvy a rozhodnutia stavebného úradu, vydané v rámci štátneho stavebného dohľadu, ktorým tento zastavil práce na tejto stavbe rodinného domu. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že takéto konanie žalovaných nemôže požívať súdnu ochranu a boli splnené zákonné podmienky na to, aby súd vyhovel žalobe a rozhodol o odstránení stavby. Uvedený záver podporovalo aj to, že stavba nie je dokončená a vlastník stavby, a ani jeho rodina v stavbe nebývajú. Obranu žalovaného 1/, že povinnosť bola uložená len jemu a nie aj žalovanej 2/ považoval za prejav nerešpektovania zákona a vlastníckeho práva iného. K námietke žalovaných, že súd nezisťoval hodnotu stavby, odvolací súd poukázal na to, že žalovaní na pojednávaní 14. novembra 2017 uviedli, že preukázu nepomer hodnoty stavby a hodnoty pozemku znaleckým posudkom, resp. odborným vyjadrením, čo však neurobili. K tomuto odvolací súd dodal, že strana sporu zodpovedá za to, aby označila dôkazy, resp. predložila dôkazy preukazujúce jej tvrdenia.

2.3. K odvolacej námietke žalovaných, že žalobca je spoluvlastníkom pozemku a žalobu o odstránenie stavby musí podať nadpolovičná väčšina spoluvlastníkov, odvolací súd poukázal na odôvodnenie

rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/69/2006, podľa ktorého „Z charakteru podielu ako výrazu vlastníctva k spoločnej veci vychodí, že spoluvlastník musí mať možnosť, aby aj samostatne čelil protiprávnym zásahom do práv a povinností plynúcich zo spoluvlastníckeho vzťahu. Je preto aj sám legitimovaný na podanie negatívnej žaloby, (žaloby vlastníka na odvrátenie protiprávných zásahov do jeho spoluvlastníctva zo strany tretích osôb)", ktoré považoval za aplikovateľné pri posudzovaní otázky aktívnej vecnej legitimácie žalobcu aj v prejednávacom prípade. Doplnil, že v prípade žaloby spoluvlastníka pozemku o odstránenie neoprávnenej stavby nejde o rozhodovanie o hospodárení so spoločnou vecou podľa § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, o ktorom rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. K námietke, že sa súd nezaoberal ich návrhom, aby bol pozemok prikázaný do ich vlastníctva, odvolací súd s poukazom na odôvodnenie svojho rozhodnutia v bode 10. 2. zopakoval, že takýto spôsob vysporiadania neoprávnenej stavby na cudzom pozemku OZ neupravuje.

2.4. Rozhodnutie o trovách konania pred súdom prvej inštancie odvolací súd zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pretože súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania nerozhodol, ale žalovaným uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania, čo nezodpovedá úprave v ustanovení § 262 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% voči žalovaným, ktorí sú spoločne a nerozdielne povinní nahradiť ju žalobcovi.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. e) a f) CSP, (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, (rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a záviselo od posúdenia právnej otázky, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) a navrhli, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec na ďalšie konanie. Podľa § 444 ods. 1 CSP žiadali o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

3.1. Dovolatelia nesúhlasili so záverom súdov, že nelegálne užívali pozemok a začali na ňom stavať dom bez stavebného povolenia, a preto podľa nich na odstránenie stavby, ktoré má byť následkom nedobromyseľného konania, neboli splnené podmienky. Zdôraznili, že až súdnym rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť po začatí výstavby, bolo rozhodnuté o zmene vlastníctve k tomuto pozemku. Namietali, že odvolací súd sa nezaoberal skutkovým stavom, jeho rozhodnutie je arbitrárne a nie je dostatočne odôvodnené a že je nesprávne, nakoľko sa odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe, keď za podobných podmienok súdy postupovali vo väčšine prípadov v zmysle ustanovenia § 135c ods. 3 OZ, poprípade podľa ods. 2 tohto ustanovenia OZ.

3.2. Dovolatelia vytýkali odvolaciemu súdu, že sa v odôvodnení rozhodnutie nevysporiadalo s tým, že uznesením Okresného súdu Malacky zo 14. septembra 1999 sp. zn. 4C/355/1999 potvrdeným uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 19Co/139/2000, bolo nariadené predbežného opatrenia, ktorým bolo iba žalovanému 1/ zakázané nakladať s pozemkom parc. G. tak, aby okrem iného nevykonával akékoľvek stavby na nej. Žalovaný 1/ rešpektoval toto rozhodnutie a na tomto pozemku nestaval, toto rozhodnutie však neobmedzovalo žalovanú 2/, ktorá mala povolené na pozemku stavať a mohla vykonávať všetky stavebné práce, ktoré boli už vopred dohodnuté. Súdy neprihliadli ani na námietku žalovaných, že vo veci ide o nerozlučné procesné spoločenstvo spoluvlastníkov dotknutého pozemku (s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/4896/2014 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/4082/2013, ostatných podielových spoluvlastníkov neprizvali do konania, dokonca sa neprihliadalo ani na ich názor a snahu dospieť so žalovanými k zmieru. Mali za to, že bolo na mieste zistiť aj to, či sa nedalo postupovať podľa ustanovenia § 135c písm. b) OZ, ak by niektorí so spoluvlastníkov mal záujem o nadobudnutie stavby. Súdy však pri zisťovaní skutkových okolností a reálnych možnosti neakceptovali žiadnu inú alternatívu ako odstránenie stavby. Nebral do úvahy, že ostatní spoluvlastníci pozemku (okrem žalobcu) sú vyslovene proti jej odstráneniu, a týmto smerom ani nevykonával navrhované dôkazy. Vo všetkých úvahách a rozhodnutiach konal jednostranne, až arbitrárne, k čomu poukázali na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 24. apríla 2012 vo

veci W. a spol. vs. Bulharsko (sťažnosť XXXXX/XX), v rámci ktorého súd vytkol a označil ako nesprávny postup konanie, v ktorom nebola skúmaná aj iná alternatíva riešenia vzťahov ako odstránenie stavby.

3.3. Dovolatelia súdu prvej inštancie a odvolaciemu súdu vytkli, že v konaní neposudzovali účelnosť odstránenia tejto stavby, prípadne jej možného využitia, navyše nebola posudzovaná ani účelnosť z pohľadu záujmov vlastníka pozemku, najmä so zreteľom na účelnosť využitia pozemku jeho vlastníkom a potrebu na iný, dôležitejší účel, než je práve stavba, ktorá je predmetom sporu. Uviedli, že podľa judikatúry sa súde uberajú zmierlivejšou cestou a odstránenie stavby je riešením až ultima ratio. Dovolatelia tak vidia vadu konania v tom, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený a arbitrárny, keďže sa odvolací súd úplne stotožnil so súdom prvej inštancie, nie je zrejmé akými úvahami sa spravoval a nedal žiadne zrozumiteľné odpovede na otázky významné pre rozhodnutie, iba prevzal odôvodnenie súdu prvej inštancie, odvolanie a vyjadrenie k nemu a v ďalšom vo všeobecnosti konštatoval zhodu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pričom uviedol aj rozporuplné úvahy o neoprávnenosti stavby a možnej aplikácie právnych noriem v tomto spore a obdobných sporoch, a nevysporiadal sa s podstatnými odvolacími námietkami žalovaných, najmä žalovanej 2/.

3.4. Dovolatelia ako ďalší dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP uplatnili, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, ktorým bola JUDr. F. O., predsedníčka senátu odvolacieho súdu, ktorá ako sudkyňa Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/355/1999 vydala 14. septembra 1999 uznesenie, ktorým bolo žalovanému 1/ predbežným opatrením zakázané nakladať s predmetnou nehnuteľnosťou. Keďže toto rozhodnutie, resp. rozsah obmedzenia len žalovaného 1/ je jedným z dôvodov, prečo žalovaná 2/ mohla v stavbe pokračovať, môže sa považovať, že toto predbežné opatrenie má príčinnú súvislosť s týmto konaním, a teda tá istá sudkyňa rozhodovala na súde inej inštancie. V konaní nastala situácia, že tá istá sudkyňa ako predsedníčka senátu odvolacieho súdu posudzovala svoje vlastné rozhodnutia, ktoré sú pre toto konanie dôležité, resp. od ich sa odvíja toto konanie. Okrem predbežného opatrenia, ktorým bola žalovanému 1/ uložená povinnosť nenakladať s pozemkom, táto istá sudkyňa rozhodla aj v konaní o neplatnosť notárskej zápisnice vedenom medzi stranami. Na základe tohto rozhodnutia zaniklo vlastníctvo žalovaného 1/ k pozemku parc. č. Y/X. a mohla byť podaná táto žaloba o odstránenie neoprávnenej stavby. Podľa dovolateľov pohľad sudkyne na zistené skutkové okolnosti mohol byť ovplyvnený a deformovaný mimoprocesným spôsobom ich zisťovania, a preto tu sú obavy, že sudkyňa bude ovplyvnená svojimi predošlými rozhodnutiami, a preto je podľa § 49 CSP z rozhodovania vylúčená.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ho považuje za nedôvodné a je z neho zrejmé len to, že žalovaní sú nespokojní s výsledkom sporu. Poukázal na to, že v dovolaní nie je sformulovaná žiadna právna otázka a dovolatelia sa snažia len o nové skutkové posúdenie, pričom dovolacie dôvody podľa § 420 písm. e) a f) CSP osobitne nešpecifikovali.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady na to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolatelia vyvodzovali v danej veci prípustnosť dovolania z ustanovení § 420 písm. e) a písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

8. Podľa § 420 písm. e) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo

veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

9. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Do obsahu práva na nestranný súd patrí aj to, aby rozhodnutia v konkrétnej veci boli výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 71/97 a sp. zn. III. ÚS 36/2011). Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní zaručené prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho pojednávania a rozhodnutia pre zaujatosť. Nestrannosť sudcu sa definuje ako absencia predsudku alebo zaujatosti, treba ju skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. treba zistiť osobné presvedčenie sudcu, ktorý vo veci koná, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. Pri posudzovaní subjektívneho hľadiska nestrannosti sa predpokladá nestrannosť sudcu až do predloženia dôkazu opaku (Piersack v. Belgicko, rozsudok ESĽP z 1. októbra 1982).

10. Podľa ustanovenia § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Podľa odseku 2 § 49 CSP vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštalácie.

11. Žalovaní v dovolaní uviedli, že predsedníčka senátu odvolacieho súdu JUDr. F. O. rozhodovala ako sudkyňa Okresného súdu Malacky v konaní, v ktorom sa okrem iných aj žalobca domáhal proti žalovaným F. U., T. U. a X. H. (žalovanému 1/ v prejednávanej veci) určenia neplatnosti notárskej zápisnice vyhotovenej 16. apríla 1998 notárkou P. A. o osvedčení vyhlásenia o nadobudnutí vlastníctva k pozemku parc. č. XXXX/X a o určení vlastníctva k tomuto pozemku. P. O. vydala 14. septembra 1999 v tomto konaní uznesenie, ktorým uložila žalovanému 1/ akýmkoľvek spôsobom nenakladať s pozemkom parc. č. XXXX/X, najmä nepreviesť ho na iného, nezriaďť závet, nezaložiť ho, nezaťažovať ho vecným bremenom a nevykonávať na ňom akékoľvek stavby a 28. januára 2003 rozhodla vo veci samej rozsudkom č. k. 4C/355/1999-174, ktorým bolo určené, že navrhovatelia 1/ až 6/ (žalobca ako navrhovateľ 1/) sú podielovými spoluvlastníkmi pozemku parc. č. XXXX/X a vo zvyšnej časti bola žaloba zamietnutá. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že ten rovnako ako súd prvej inštalácie vychádzal z týchto rozhodnutí ako z podstatných právnych skutočností vo veci.

12. Zmysel a účel právnej normy obsiahnutej v § 49 ods. 2 CSP spočíva okrem iného v rozvinutí princípu inštančnej oddelenosti konania na jednotlivých funkčne príslušných súdoch, ako záruky vnútornej nezávislosti súdnej sústavy a tým aj práva každého na spravodlivý proces. Vylúčenie sudcu podľa tohto ustanovenia súvisí s prvotnou skutočnosťou, že sudca spor (právnú vec) prejednával a rozhodoval. Ak je daný tento dôvod vylúčenia sudcu, nie je potrebné ďalej hodnotiť, či z tohto dôvodu možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

13. Predsedníčka senátu odvolacieho súdu P. F. O. sa ako sudkyňa Okresného súdu Malacky v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 4C/355/99 oboznámila so skutkovým stavom veci v takej miere, že mala možnosť vnímať a aj hodnotiť dokazovanie vykonané v preskúmvanej veci komplexnejšie ako sudca odvolacieho súdu (zvyšní členovia senátu), ktorý sa s výsledkami dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom oboznamuje až prostredníctvom dôkazov, ktoré tvoria obsah spisu súdu prvej inštalácie. Bola oboznámená so sporom strán o vlastníctvo k pozemku, na ktorom mala byť postavená neoprávnená stavba, ktorej odstránenie je predmetom tohto konania ako aj s tým, že žalovanému 1/ bolo v konaní neodkladným opatrením zakázané na pozemku stavať. Túto skutočnosť je potrebné považovať za relevantnú pre hodnotenie obavy dovolateľov o nezaujatosti predsedníčky senátu odvolacieho súdu JUDr. O., ktorý túto vec prejednal a rozhodol o nej (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. júna 2012 sp.

zn. 4MCdo/21/2010, z 25. augusta 2021 sp. zn. 1Cdo/16/2021, obdobne rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 71/2013).

14. Dovolací súd preskúmaním veci zistil, že o tejto na odvolacom súde rozhodovala sudkyňa, ktorá bola podľa ustanovenia § 49 ods. 2 CSP vylúčená, keďže prejednávala a rozhodovala o spore medzi stranami na súde prvej inštancie. Uvedeným postupom odvolacieho súdu došlo k pochybeniu, ktoré je dovolacím dôvodom uvedeným v ustanovení § 420 písm. e) CSP. To, že nešlo o inštančne totožnú vec, nie je pre posúdenie námietky dovolateľa relevantné, a to z toho dôvodu, že predmetom súdneho konania Okresného súdu Malacky vedeného sp. zn. 4C/355/99 bol spor strán osôb zúčastnených aj v tomto konaní, týkal sa stavby a vlastníctva pozemku, o ktorých sa rozhodovalo v konaní Okresného súdu Malacky vedenom pod sp. zn. 5C/178/2014, ktorého rozhodnutie vo veci samej bolo preskúmané odvolacím súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 15Co/303/2018, proti ktorému dovolanie žalobcu smeruje. Dovolanie je preto v tejto časti nielen prípustné, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený relevantný dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 431 ods. 1 CSP.

15. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade uvádzanej v ustanovení § 420 písm. e) CSP, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, nakoľko rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP) a nezaoberal ďalšími námietkami žalobcu uplatnenými v dovolaní.

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie odvolaciemu súdu, je tento viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.